

EKİM 2018 - SAYI: 154

YENİ UFAKLAR

UNDP Türkiye Aylık Dergi

GÜCÜ

KEŞFETMEK

GÜNEYDOĞU ANADOLU'DA KADINLARI
SOSYAL VE EKONOMİK YÖNDEN GÜÇLENDİRMEK

TÜRKİYE İNSANİ GELİŞME
ENDEKSİ'NDE 64. OLDU

SOSYAL FAYDA ZİRVESİ
İÇİN BİLETLER SATIŞTA

İÇİNDEKİLER

Sosyal Fayda Zirvesi 2018	2
Gücü Keşfetmek	6
Türkiye İnsani Gelişme Endeksinde 64. Oldu	8
Türkiye'deki Ölümlerin %87,5'i Bulaşıcı Olmayan Hastalıklardan Kaynaklanıyor	10
Paramı Yönetebiliyorum 10 Yaşında	11

Bizi sosyal medya üzerinden takip etmek için ikonlara tıklayın

Kapak: Mustafa Bilge Satkın

SOSYAL FAYDA ZİRVESİ 2018

NASIL BİR DÜNYADA

YAŞAMAK İSTİYORSUNUZ?

Teknoloji ve yeni medyanın akıl almaz bir hızla ilerleyişi, insanlığın gelişmesi için mevcut bilginin ötesinde imkânlar sunuyor. Dünyanın bu hızlı değişimi devam ederken, Sosyal Fayda Zirvesi de şimdi nereye doğru ilerlediğimiz sorusuna odaklanıyor. Her yıl düzenlenen zirve, değişim mimarları ve gelecek odaklı düşünce önderlerinden oluşan son derece aktif bir topluluğu #2030ŞİMDİ teması etrafında bir araya getiriyor. 2030 yılında içinde yaşamak istediğimiz dünyayı keşfetmeyi hedefleyen Sosyal Fayda Zirvesi, teknolojinin potansiyelinden, dünyamızı daha yaşanır kılmak için nasıl yararlanabileceğimize odaklanıyor.

Sosyal Fayda Zirvesi, sosyal fayda girişimlerinde teknolojinin ve yeni medyanın etkisinin konuşulduğu küresel bir konferans. Her yıl Eylül ayı sonundan itibaren New York, İstanbul ve dünya üzerinde onlarca farklı şehirde BM öncülüğünde düzenlenen Sosyal Fayda Zirvesi'nde küresel liderler ve sivil toplum aktivistleri bir araya geliyor ve günümüz dünyasının en önemli zorlukları için çözüm önerilerini konuşuyor. #2030ŞİMDİ teması şu soruyu soruyor: "2030 yılında nasıl bir dünyada yaşamak istiyorum?"

Türkiye'de Sosyal Fayda Zirvesi 2013 senesinden beri UNDP - Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından hayata geçiriliyor. Merkezi ve ana oturumu;

Birleşmiş Milletler ve Mashable tarafından New York'ta gerçekleştirilen etkinliğin en geniş kapsamlı lokal ayağı da İstanbul'da düzenleniyor.

Sosyal Fayda Zirvesi İstanbul buluşması #2030ŞİMDİ temasını sahipleniyor ve 2030 yılında içinde yaşamak istediğimiz dünyaya odaklanıyor. Küresel Hedefler doğrultusunda dünyada sosyal fayda için çalışan kişi ve kurumları bir araya toplamayı amaçlıyor. 2018 etkinliğinin amacı sadece bilgi vermek değil, hayal kurdurtmak ve daha yaşanılabilir bir 2030'a dair bir beyin fırtınası oluşturmak olacak. Küresel Hedeflere ulaşmak için dijitalin, yeni medya, teknoloji ve inovasyonun rolü odak noktası.

Sahne Technology & Business, Culture & Creativity, Humanity & Women & Environment & Children ana temalarına ayrılacak. Bu içerikleri destekleyen panel şeklindeki oturumlar ile hayata geçirilecek olan bu etkinlikte iş dünyasından, akademisyenlere, sivil toplum kuruluşu temsilcilerinden, basın ve kanaat önderlerine kadar çok geniş kapsamlı bir katılım öngörülüyor. Etkinlik günü yaklaşık olarak 1.000 kişilik bir katılım bekleniyor. Zirve'de yaklaşık 60 farklı konuşmacı katılımcı var. Bu isimler arasında; Begümhan Doğan Faralyalı, Claudio Tomasi, Mert Fırat, Serenay Sarıkaya, İtir Erhart, Bager Akbay, Ussal Şahbaz gibi isimler bulunuyor. Tam listeye sgsistanbul.org 'dan ulaşılabilir. Biletler Mobilet.com'da.

GÜCÜ KEŞFETMEK:

FİKİRLER VE ÜRÜNLER PAYLAŞTIKÇA ÇOĞALDI

1,6 milyonun üzerinde Suriyeliye ev sahipliği yapan Güneydoğu Anadolu'daki nüfusun yüzde 46'sı kadın. Toplumun yaklaşık yarısını oluşturan kadınların sosyal ve ekonomik yönden güçlenmeleri, hem bölgenin kalkınması hem de sosyal istikrarın güçlendirilmesi açısından en öncelikli konuların başında geliyor.

Bu doğrultuda, UNDP Türkiye Suriye Krizine Yanıt ve Dayanıklılık Programı kapsamında, GAP Bölge Kalkınma İdaresi'nin yürütücülüğünde uygulanmakta olan Güneydoğu Anadolu'da Sosyal İstikrarın Güçlendirilmesi Projesi, 2018 yılında Unilever'in desteğiyle, sosyal uyum çalışmalarına yeni ve anlamlı örnekler ekledi.

Gaziantep, Kilis, Mardin ve Şanlıurfa'da Unilever'in finansman desteği ile, Şubat-Temmuz ayları arasında sürdürülen ve Türk ve Suriyeli kadınların iletişim ve gelir getirici faaliyetlerini destekleyen çalışmalarda, GAP Çok Amaçlı Toplum Merkezleri (GAP ÇATOM) ile işbirliği yapıldı. Yoğun ilgi gören bilgilendirici ve gelir getirici nitelikteki toplam 18 eğitime 303'ü Suriyeli 959 kadın katıldı.

İSTEK VE AZMİ ANLAMLI KILMAK

Aktiviteler, empati ve iletişim teknikleri, ürün tasarım ve kadınların yerelde sivil katılımlarının desteklenmesi olmak üzere üç ana konu başlığında gerçekleştirildi. Mardin, Şanlıurfa, Gaziantep ve Kilis'teki 11 ÇATOM'da düzenlenen empati ve iletişim eğitimlerine 253 Suriyeli, 558 yerel halktan kadın katıldı.. Eğitimlerde, etkili iletişim teknikleri, empati geliştirme , işbirliği, dayanışma, önyargıları kırma ve hoşgörü gibi konular odak noktalarını oluşturdu.

Mardin, Kilis ve Şanlıurfa'daki ÇATOM'larda yapılan keçe başta olmak üzere ürün tasarım ve ürün geliştirme atolyeleri, hem ekonomik açıdan verimli hem de eğlenceli beceriler kazanımının önünü açtı. İnsanlığın bilinen ve ilk kullandığı kumaşlardan olan keçe, eğlenceli tasarımları ve çok yönlü kullanım alanıyla hem Suriyeli, hem de yerel halktan kadınların büyük ilgisini çekti. Atolye çalışmalarına katılan 34 yaşındaki Suriyeli Emine Hemoye "Böyle bir çalışmaya ilk defa katıldım. Çok faydalı ve çok eğlenceliydi. Burada yünün nasıl keçelediğini öğrendik, Mardinli kadınlarla birlikte harika zaman geçirdik. Umarız bu verimli çalışmaların devamı gelir " dedi. Geliştirilen ürünler için yurtiçi ve yurtdışı

pazar bağlantıları kurularak, gelir elde imkanları oluşturuldu.

Kadınların yerelde sivil katılımlarının desteklenmesine yönelik Kilis'te düzenlenen ve katılımcı yöntemleri esas alan iki kadın çalıştayının konusu kadınların güçlenmesi ve topluluklar arasındaki sosyal uyumdu.. 7 farklı kadın topluluğundan 26 kadının katıldığı çalıştayların verimli sonuçlarından biri de, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde Kilis Valiliği'ne sunulan ve uzun vadeli işbirliklerine yönelik adımları içeren Eylem Planı oldu.

GAP BKİ'ye bağlı ÇATOM'larda, kadınların kamusal alana daha fazla katılımını ve hizmetlerden yararlanmasını sağlamak için katılımcılığı ve sürdürülebilirliği merkeze alan modeller uygulanıyor. Çalışmalarında yerel kurumların kapasitelerini geliştirmeyi önceliklendiren UNDP Türkiye ile yerel paydaşlar ve özel sektör arasındaki işbirliğinin önümüzdeki dönemde de devam etmesi planlanıyor.

TÜRKİYE İNSANİ GELİŞME ENDEKSİ'NDE 64. OLDU

Türkiye'nin 2015 İnsani Gelişme Endeksi (İGE) değeri 0.791 oldu. Bu değerle Türkiye, yüksek insani gelişme kategorisinde yer aldı ve 188 ülke ve bölge arasında 64. oldu.

2018 İnsani Gelişme Endeksi İstatistiksel Güncellemesi'ne göre bu yıl en yüksek İnsani Gelişme Endeksi değerine sahip olan ilk üç ülke Norveç (0.953), İsviçre (0.944) ve Avustralya (0.939) olurken, en düşük İnsani Gelişme Endeksi değerine sahip olan üç ülke ise Güney Sudan (0.388), Orta Afrika Cumhuriyeti (0.367) ve Nijer (0.354) oldu.

UNDP'nin düzenli olarak yayınladığı başlıca endeksi İnsani Gelişme Endeksi'ni (İGE) içeren "İnsani Gelişme Endeksleri ve Göstergeleri: 2018 İstatistiksel Güncellemesi" yayınlandı. 2018 İstatistiksel Güncellemesi, mevcut durumun yanı sıra uzun vadeli eğilimlerin özetlerini de içerecek şekilde, insani gelişmenin durumu hakkında bilgi sağlıyor.

Türkiye 2015 raporunda yer alan İGE'de 0.761 puan ile 188 ülke ve bölge içinde 72. Sırada, 2016 raporundaki İGE'de ise 0.767 puanla 188 ülke ve bölge arasında 71. sırada yer almıştı. Son gelen istatistiksel güncellemenin ardından Türkiye 0.791 puan ile 64. oldu. Ancak metodoloji değişikliği sebebiyle sıralamalar yıldan yıla kıyaslanamıyor.

Türkiye'nin İnsani Gelişme Endeksi değeri 1990 yılından bu yana %36.6 artışla 0.579'dan 0.791'e yükseldi. Aynı tarihler arasında doğumda beklenen yaşam süresi 11.7 yıl, beklenen öğrenim süresi 6.3 yıl, brüt milli gelir ise %121.2 artış gösterdi.

Eşitsizlik hesaba katıldığında Türkiye'nin İGE değeri %15,4 kayba uğruyor

İnsani gelişmede eşitsizlik farkı düştüğünde, Türkiye'nin değeri boyut endekslerinin dağılımındaki eşitsizliğe bağlı olarak %15,4'lük bir kayıpla 0,669'a düşüyor. Türkiye, ayrıca eşitsizlik nedeniyle, İnsani Gelişme Endeksi değerinde, kendi bölgesinde yapılan sıralamada geriye düşüyor.

Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi

Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksinde Türkiye 0.317 değeri ile 69. Sırada yer alıyor. Bu endeks üreme sağlığı, kadının güçlendirilmesi ve ekonomik etkinlik değerleri üzerinden hesaplanıyor.

Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksine göre meclisin %14.6'sını kadınlar oluşturuyor (2017 verileri). Yetişkin kadınlar arasında en az orta öğrenim görmüş olanların oranı %44,9 iken, bu oran erkeklerde %66.

Her 100.000 canlı doğumda 16 kadın hayatını kaybediyor ve ergenler arasındaki doğurganlık oranı ise 15-19 yaşları arasındaki her 1000 kadında 25,8 olarak dikkati çekiyor. Kadınların işgücü piyasasına katılım oranı %32,4 iken, erkeklerde %71,9 düzeyinde seyrediyor.

TÜRKİYE'DEKİ ÖLÜMLERİN YÜZDE 87,5'İ BULAŞICI OLMAYAN HASTALIKLARDAN KAYNAKLANIYOR

UNDP, DSÖ, Sağlık Bakanlığı ve BM Bulaşıcı Olmayan Hastalıkların (BOH) Önlenmesi ve Kontrolü Ortak Görev Gücü ile birlikte Türkiye'de Bulaşıcı Olmayan (Kronik) Hastalıkların Önlenmesi ve Kontrolü için Yatırım Gerekçeleri Raporunu hazırladı.

Raporda, kanser, kardiyovasküler hastalıklar, diyabet ve kronik hava yolu hastalıkları gibi bulaşıcı olmayan hastalıklar ile birlikte tütün, alkol kullanımı, fiziksel hareketsizlik ve sağlıksız beslenmenin halk sağlığı açısından sadece Türkiye'de değil dünya genelinde de sağlık ve kalkınma sorunu olduğuna değinildi.

Türkiye'deki ölümlerin yüzde 87,5'inin bulaşıcı olmayan hastalıklardan kaynaklandığı vurgulanan raporda, Türkiye'de 2015 yılında dört ana bulaşıcı olmayan hastalıklardan biri nedeniyle 70 yaş öncesi olarak tanımlanan erken ölüm olasılığının yüzde 16,8 olduğu belirtildi.

Türkiye'nin sağlık ve ekonomi bakımından kalkınması amacıyla bulaşıcı olmayan

hastalıklarla mücadele için daha fazla yatırım yapılması gerektiği sonucu çıkarılırken, yatırım gerekçesi ise Türkiye'deki kronik hastalıkların ekonomik yükünü ortaya koymak ve 2032'ye kadar etkin bir müdahale politika seti oluşturarak önemli ekonomik faydaların belirlenmesi olarak ifade edildi.

Raporda, tütün, alkol, tuz kullanımının azaltılması, fiziksel aktivitenin artırılması, kardiyovasküler hastalıklar ve diyabet için klinik müdahaleyi kapsayan bulaşıcı olmayan hastalıkların önlenmesi amacıyla kontrol paketlerinin 5 ve 15 yıl için yatırım analizleri de yer aldı. Analizlerde, Türkiye'de maliyet için en etkin müdahalelerin tuz alanında olduğu belirlendi. Bu paketlerin ekonomik faydalarının kısa ve uzun vadede maliyetlerinin çok üzerinde olduğu vurgulanırken öncelikle hastalıkların azaltılması ve yatırımlarla da 5 yılda Türkiye ekonomisine toplam 12 milyar 788 milyon lira yarar sağlanması hedefleniyor.

“PARAMI YÖNETEBİLİYORUM” 10 YAŞINDA

“Paramı Yönetebiliyorum” Projesinin 10. Yıl Koordinasyon Toplantısı Kuşadası’nda Gerçekleşti

Habitat Derneği’nin, Türkiye’de ilk kez finansal bilinç alanında kamu, özel sektör ve sivil toplumu bir araya getirdiği “Paramı Yönetebiliyorum” projesinin 10. yıl koordinasyon toplantısı 21 Eylül – 23 Eylül 2018 tarihleri arasında Kuşadası’nda gerçekleşti. Proje ortakları ve gönüllülerin katılımıyla gerçekleşen toplantıda, açılış konuşmalarının yapılmasının ardından gazeteci-yazar ve aynı zamanda fütürist Ozan Onat, “Dijital Dönüşüm ve Gelecek” konulu bir konuşma gerçekleştirdi. TOBB Denizli Genç Girişimciler Kurulu Başkanı Civan Sözkese ise, katılımcılarla girişimcilik hakkında deneyimlerini paylaştı.

Toplantıda ayrıca kadınların iş hayatından aldıkları ilham ve tecrübelerini paylaştığı dijital platform olan BinYaprak’ın paneli gerçekleşti. İçerik ve Dijital Pazarlama Yöneticisi Verda Uçan moderatörlüğünde gerçekleşen panelde; Paramı Yönetebiliyorum projesinde gönüllü eğitmenlik yapan üç kadın, Habitat Derneği ile nasıl tanıştıklarını ve gönüllülük sürecinin hayatlarında nasıl bir değişime yol açtığını anlattılar. Daha sonra eğitmenlerin sahne

deneyimini artırmak, iletişim becerilerini geliştirmek ve takım çalışmalarını güçlendirmeleri için drama atölyesi düzenlendi.

Habitat Derneği’nin T.C. Kalkınma Bakanlığı, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Visa Türkiye ve 22 üye bankanın katılımıyla 2009 yılında hayata geçirdiği Paramı Yönetebiliyorum projesi; kişileri sağlıklı bir finansal gelecek oluşturabilmeleri konusunda bilinçlendiriyor. Türkiye’de 15-30 yaş arası gençler, genç girişimciler, çiftçiler ve mavi yakalı işçileri kapsayan proje; kişisel mali kaynakları bütçeleme ve finans hizmetlerini doğru kullanma konularında destek olacak bir eğitim olanağı sunmayı amaçlıyor.

Paramı Yönetebiliyorum projesi; 10 yıllık süreç içerisinde Türkiye’nin 81 ilinde, gönüllü eğitmenlerin yüz yüze verdiği eğitimler sonucu 1 milyon kişiye ulaştı. Aynı zamanda projenin www.paramiyonetebiliyorum.net adresinden online eğitim de veriliyor.

Habitat Derneği Başkanı Sezai Hazır, açılış konuşmasında şunları söyledi:

"Habitat, ömrünün yarısını yani 10 yılını bu projede geçirmiş. Bu nedenle bizim için çok kıymetli bir proje. Ben projeyi sadece finansal okuryazarlık konusundaki farkındalık olarak görmüyorum. Bu program gelecek hayalleri ve idealleri olan insanlar için inanılmaz bir uygulama alanı. Yeteneklerini keşfettiği, farklı disiplinler ile bir araya gelip kendi kendisini disipline etmeyi öğrendiği aynı zamanda bir platform. Habitat önümüzdeki 10 yıl boyunca sürdürülebilir kalkınma hedeflerini merkezine koyan; bu konuda çalışma yapan akademisyenler, kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları ve bu alanda kariyer yapmak isteyen bireyleri destekleyecek. Kaynaklarının bir kısmını sivil toplum alanında kariyer yapmak isteyen kişilere ve bu alanda çalışmalar yapmak isteyen STK'ların kapasitelerini geliştirmeye yönelik kullanacaktır.

Türkiye ve bütün dünya, artık sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda kalkınmayı bir merkeze oturtuyor. İş dünyası, medya, bakanlıklar ve üniversiteler de bu doğrultuda hareket ediyor. Çünkü 17 hedef dediğimiz 250 alt hedefle ölçüldüğü zaman, yoksulluğu gidermek istiyorsanız artık orda kendiniz ölçmelisiniz. Bu programlar onun için hepimizi değiştiren ve dönüştüren bir ortam yaratıyor. 81 ilden gençler ilk defa birbirine dokunuyor. Paramı Yönetebiliyorum projesinin, 10. yılda bir

üst noktada değişmesi konusunda adım artık atmamız. Artık sadece çalışmalarımızı Türkiye içerisinde anlatan bir kurum veya program olmaktan çıkacağız. Yaptığımız çalışmaları bu ülkelere birer iyi uygulama olarak aktarıyoruz. OECD sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin yerelleştirmesi konusunda bizim içeriğimizi iyi bir uygulama olarak aldı ve şu an online olarak bütün dünyaya eğitim içerikleri olarak sundu. Bir projeyi 10 yıl devam ettirmek kolay değil. 3 tane şeyi sağlaması lazım. Bir ortaklar arasındaki sinerjiyi dinamik tutmak çok önemli. Sürdürülebilir şekilde gönüllü hareketini yönetmek çok önemli ve sürekli değişime açık olması gerekir. Bu onun iyi bir örneği. Önce sadece bireylerdeki farkındalığı geliştirmekle başladık. Şimdi 4 tane segment ile devam eden 1 milyon insanın hayatına dokunan bir çalışma haline geldik."

UNDP Program Müdürü Hansın Doğan ise şöyle konuştu:

"Paramı Yönetebiliyorum projesi inanılmaz bir işbirliği çerçevesinde geliştirildi. Her sektörün beklentilerini, ihtiyaçlarını ve ilgisini kapsayan bir iş modeli olarak kurgulandı. Yabancı ülkelerin dikkatini çekti ve 6 tane ülkeye yaygınlaştı. Bunlardan ilki UNDP ofisi ile içeriğini geliştiren Romanya oldu. Polonya ve İsrail gibi ülkelerde de hayata geçirmekteyiz. Artık iddialı bir döneme girmiş olduk. 10. yıl demek bir projede ciddi anlamda kazanımların olduğu, önemli bir dönemi geride bırakmak demek. Her proje böyle bir fırsata sahip olmuyor. 10 yıl boyunca bu tarz işbirliğinin, değişik sektörlerin bir araya gelmek için çok etkili bir şekilde çalıştığı, sahada her yerde sizlerin desteğiyle gönüllü gücüyle uygulanan ve 10 yıl boyunca devam eden bir proje çok azdır. Bizim tahmini olarak nasıl bir etkiye ulaştığımızı ölçmek adına 10 çarpanımız var. 1 milyon kişi birebir bu beceriye ulaşmışsa ve bunu hayata geçirdiyse ekonomide 10 katı kişi yani 10 milyon kişi doğru şekilde hareket etmeye başlamıştır. 80 milyonluk bir ülkede 10 milyon kişiye ulaşmak her yere ulaşmak anlamına geliyor. İnanılmaz bir rakam. Bu proje direk sürdürülebilir kalkınma hedeflerine hizmet ediyor. Bu deneyimi de artık paylaşma borcumuz olmaya başladı. Projeyi anlatan köklü bir kılavuz hazırlatacağız. Onunla birlikte uluslararası sunumlarımızı yapacağız ve uluslararası alanda duyuracağız."

VISA Türkiye Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve

İtibar Yöneticisi Alev Şaman da konuşmasında, şu sözlerle yer verdi:

"Bugün geldiğimiz noktada finansal okuryazarlık, artık hemen hemen her kesimin bildiği bir konu. Niçin önemli olduğu, niçin bütçe yönetmemiz gerektiği, elimizdeki kaynakları nasıl doğru kullanmasını ve bunu nasıl yapacağımız, gerçekten herkesin bir şekilde öğrendiği ve hayatına aldığı bir hale geldi. Geçtiğimiz yıl gençler özelinde değil ama Türkiye nüfusu genelinde bir platform okuryazarlık araştırması yaptık. Ve bu araştırmanın sonuçları da gösterdi ki Türkiye de her 10 bireyden 7 si minimum finansal okuryazarlık düzeyini ölçmek üzere hazırladığımız 10 sorudan 7 sine doğru cevaplıyor. Yani ülkemizdeki bireylerin % 70'in finansal konulardaki bilgisi aslında gerçekten kabul edilebilir düzeye geldi."

Paramı
Yönetebiliyorum

UNDP'NİN TÜRKİYE'DEKİ İŞ İLANLARI

Research and communication intern at the Alternative Finance Lab

(AltFinLab) project

Monitoring and Evaluation Analyst

Programme Associate

ICT Assistant

Operations Intern

Re-advertisement: Communications Analyst

UNOCHA - Programme Officer- Humanitarian Pooled Fund

Driver

Knowledge Management and Communication Specialist for UNDP-GEF

Project on Healthcare Waste Management

Knowledge Management Intern

Field Education Assistant

Project Assistant

Editör: Faik Uyanık
Yardımcı Editör: Ömer Kavuk

Tasarım: Bikem Ahıska

Muhabirler: Bora Akbay, Deniz Tapan, Kıvanç Özvardar, Hande
Coşkan, Nil Koza

© 2006-2018 UNDP Türkiye

Yeni Ufuklar'ın tüm hakları UNDP Türkiye'ye aittir. Yeni Ufuklar
dergisinin kaynak gösterilmesi ve ilgili linkin verilmesi kaydıyla

U N

D P

*Güçlü bireyler.
Güçlü toplumlar.*